

DADES CATALOGRÀFIQUES

Autoria	Desconegut
Lloc de producció	Desconegut
Lloc de procedència	Jaciment visigot de Pla de Nadal
Títol / nom de l'objecte	<i>Tondo venera</i>
Data	Antiguitat tardana s VI-VII
Mesures	21 cm x 21,5 cm x 6,5 cm
Materials/tècnica	Tallat en pedra
N.º Inventari	---
Ubicació en el museu	Museu Visigot de Pla de Nadal- Castell de Riba-roja de Túria- <i>Vitrina "capella".</i>

DESCRIPCIÓ

En les peces escultòriques trobades en Pla de Nadal trobarem repetides vegades el dibuix de veneres reproduïts en diferents peces arquitectòniques i decoratives; com a dovelles, frisos o capitells. En la societat visigoda, les veneres, són un símbol de poder amb dos vessants: religiós i polític. D'una banda, representaven el diví, símbol de poder sant associat per exemple a Sant Santiago i la seua santificació. Per un altre, representa el poder del monarca o poder civil. Aquesta doble associació de significat no és d'estranyar, ja que, durant aquest període religiós i polític estaven estretament lligades.

És molt comú trobar veneres en esglésies i edificis religiosos, així com, en edificacions civils o palaus pertanyents a la noblesa. Les utilitzen els reis i ducs en la decoració interior de les seues estades.

RELECTURA

<p>Tema Relacionat</p>	<p>Rols de gènere Gènere e historia Divisió sexual del treball</p>
<p>Relectura</p>	<p>Valent-nos del simbolisme de la venera associat al poder religiós i polític ens proposem recuperar figures femenines relacionades amb el poder durant aquesta època. Aquestes dones van ser invisibilitzades completament, arribant als nostres dies informació fragmentada i esbiaixada. De les dones que es tenen referència la majoria d'elles van pertànyer a la noblesa i d'una certa manera van estar relacionades a la vida política de l'època. Les representants femenines amb més visibilitat sens dubte van ser les esposes dels monarques visigots. Possiblement això es deu a la seua exposició en la vida pública de l'època. Aquests esments es troben en concilis, cròniques i textos religiosos. Es coneix l'existència de 13 reines en època tarde antiga, les fonts són molt poc explícites respecte a les elles, així i tot, s'ha recuperat alguns dels seus noms. És per això que donarem a conèixer a algunes d'elles en ordre d'aparició cronològic:</p> <p>Gal·la Placidia</p> <p>Va nàixer a Constantinoble, filla de l'emperador Teodosio i amb Gala, filla de Valentinià I. Als 20 anys va ser feta presonera pels visigots d'Alarico a Roma i va ser portada a la Gàl·lia davant Ataulfo i es casaria amb aquest en 414.</p> <p>Després de la mort de Ataulfo, el nou emperador la retorna a Roma a canvi d'unes 5400 tones de blat. En arribar a Roma, el seu germà Honorio la manaria casar amb Flavio Constacio. Després de la mort de Honorio, Gal·la va exercir com a regent des del 425 al 437. Va governar en nom del seu fill, però va haver de veure-li-les amb el general Aecio, encara que al final va fer les paus amb aquest per a combatre a Àtila. Va morir a Roma l'any 450. Se sap que va ser una cristiana devota i que va manar edificar les basíliques de Sant Joan Baptista i de la Santa Cruz en Ràvena i la basílica de Sant Joan Laterano a Roma. Hui dia l'oratori de Sant Lorenzo també és conegut com a mausoleu de Gal·la Placidia.</p> <p>Ragnahilda</p> <p>Ragnahilda va ser una princesa germànica d'origen i filiació desconegudes, va ser reina dels visigots pel seu casament amb Eurico (466-493) i va ser mare d'Alarico II. Segons els historiadors podria haver sigut una princesa Burgúndia. Ja que després de la mort de Teodorico II (que s'havia aliat amb els Burgundis) no va haver-hi tramites entre Eurico i els Burgundis cosa que podria indicar l'origen de Ragnahilda, ja que es donava per suposada l'aliança.</p> <p>Al marge de les teories coneixem un capítol on si que apareix Ragnahilda, i és la rebuda d'un regal per part de la reina que li entrega un noble anomenat Evolia. El regal era un calze de plata, gravat amb versos del poeta Sidonio Apolinar, aquest calze passe a ser part del tresor real. A causa del caràcter de les seues poesies, els historiadors suposen que la reina tenia una educació llatina i que ella i el seu marit, eren amants de la poesia.</p> <p>Teodegonda</p> <p>Va ser filla il·legítima del rei Teodorico el Gran i l'esposa d'Alarico II. Amb aquest últim es va casar per a enfortir l'aliança entre els regnes Ostrogot i Visigot en la seua lluita comuna contra els francs. Va exercir de reina regent durant els anys 484-507. Va ser la successora de Ragnahilda en el tron i la mare del futur rei Amalarico.</p>

Clotilde

Reina dels visigots, va ser filla de Clodoveo I i de la seua segona esposa Santa Clotilde. Després de la mort de Clodoveo en 526, la van casar tal com s'havia acordat, amb Amalarico rei dels visigots. Aquest enllaç tenia com a objectiu enfortir la imatge de candidat al tron de Amalarico i millorar les relacions amb els seus veïns els francs. No obstant això el matrimoni no va tindre l'efecte per una raó, Clotilde no va donar el seu braç a torçar i es va aferrar al cristianisme. El seu marit que era arrià, la va estar vexant constantment intentant que abandonara la seua fe cristiana, fins a tal punt que li tirava fem abans d'entrar a l'església. Clotilde no renunciava a la seua fe i a través d'un missatger va aconseguir enviar-li una carta amb la seua pròpia sang, com a mostra de les barbaritats que suportava, al seu germà Childeberto I. Aquest va atacar amb intenció de recuperar la seua germana i terres, ho va aconseguir obligant a fugir a Amalarico que seria assassinat a Barcelona. Després de rescatar a la seua germana, en el camí de retorn a França, aquesta acaba perint i les seues restes mortals es troben actualment a París.

Gosvinta

Va nàixer entre els anys 525-530 i mor en 589. Va ser reina dels visigots com a esposa de dos reis Atanagildo i Leovigildio. La seua vida transcorre en plena gènesi del regne visigot hispà, per la qual cosa van ser dècades intenses, plenes de canvis polítics i religiosos. Cal tindre aquesta situació de "inestabilitat" en context per a entendre la figura de Gosvinta, la qual se'ns mostra com una dona "viril" i intransigent des del punt de vista catòlic i una fanàtica arriana. Però això és la imatge que es vol donar d'ella ja que en realitat participa de manera activa en la constitució del regne visigot de Toledo, al mateix temps que bregava amb la noblesa goda i hispanorromana i contra l'església catòlica. Segons historiadors i a causa d'alguna referència trobada, es creu que es tractava d'una dona lligada a una important família nobiliària, els dos matrimonis amb els dos reis reforcen aquesta teoria. En el seu primer matrimoni i després del triomf de Atanagildo es traslladarien a Toledo, on en la ubicació de l'actual Alcázar, transformaria l'antic pretori romà en un punt vital per al control de la ciutat i les vies de comunicació. Va tindre dues filles, Brunegilda i Galswinta, casades totes dues amb els fills del rei merovingi.

Se sap que, en la seua vellesa orquestre el matrimoni de la seua néta Ingunda amb el seu fillastre Hermengildo, però la negativa d'aquesta a canviar la seua fe a l'arrianisme condicione la relació entre ambdues sent insostenible.

Aquesta situació empitjora amb els anys i acaba amb Gosvinta conspirant en contra del seu marit i de Hermengildo, després d'apartar-la el primer de la cort Toledana.

Brunegilda

Brunegilda (Toledo 543- Renève 613) filla de Atanagildo i Gosvinta. Per matrimoni va arribar a ser reina d'Austràsia i més tard regent d'Àustria i Borgonya. Entre 567 i 570 van nàixer els seus tres fills: Ingunda, Clodosvinta i Childeberto II. Va tindre un paper molt important en la política franca. Va participar en els conflictes i guerres contra Neustria causats per l'assassinat de la seua germana Galswinta. Els seus intents per mantindre's en el poder la van portar a casar-se amb el fill del seu difunt marit. Després d'una gran traïció per part del majordom real, es va veure obligada a fugir ja que el seu regne estava sent envaït i ella no comptava amb exèrcit. Va ser capturada a riba del Rin i jutjada per crims que no havia comés. Després de ser torturada durant diversos dies, va morir als 70 anys arrossegada per un cavall per a la burla i la gaubança de l'exèrcit rival.

Ingunda

Princesa franca, filla de Siegebarto I i Brunegilda, es va casar amb el rei Hermengildo per ordre de la seua àvia la reina visigoda Gosvinta. Prompte van començar els problemes ja que Ingunda es va negar a batejar-se a l'arrianisme i per això va patir maltractaments de la seua sogra i la seua pròpia àvia. Leovigildo pare del marit de Ingunda, els va enviar a la Bètica, on allí el marit canvia la seua fe al cristianisme, establint les bases per a un conflicte familiar. L'any 580 es va produir aquest conflicte que posa fi a la vida de Hermengildo a les mans del seu pare i amb la princesa fugint a Roma per a salvar la seua vida. Allí va demanar asil a Constantinoble a l'emperador Maurici, però es creu que va morir en el trajecte l'any 584.

Baddo

Esposa de Recaredo I i d'origen plebeu, es va casar en el 586 i tindrien una filla Liuva II qui succeiria al seu pare com a rei.

És important el seu origen, ja que va ser l'única reina visigoda que va signar les actes d'un concili. Malgrat aquest origen va ser regna consort entre els anys 586-601 i la predecessora de Gosvinta. Això es deu al fet que el seu matrimoni va ser per a contentar l'església, ja que en l'el rei havia d'afermar el seu compromís amb el catolicisme, per la qual cosa el regne abandonaria l'arrianisme. Va ser durant l'III concili de Toledo on Baddo va sorprendre a tots fent costat al seu marit amb les paraules: "Jo Baddo, gloriosa reina, la qual cosa subscriu la conversió d'aquest i reforçava la imatge de tots dos davant la "nova" església". Després d'aquesta aparició Baddo pràcticament desapareguda de la història, segurament relegada al paper de la dona en l'època, però sent un dels pocs casos en el qual una plebea aconsegueix ser reina.

Egilona

Egilona, també coneguda com Ailo pels cronistes àrabs, va ser l'última reina visigoda. Encara que existeixen diverses hipòtesis sobre la seua existència, però cap confirmada. Va ser l'esposa de Rodrigo, últim rei visigot de Toledo. Després de la mort d'aquest en 711, Egilona va ser capturada a Mèrida per Abd al-Aziz, qui la prenc com a esposa buscant el beneplàcit de la noblesa visigoda. Alguns historiadors sostenen que es va fer musulmana després de les seues noces amb al-Aziz pel naixement del seu fill. Encara que d'acord amb altres historiadors la possible influència d'aquesta sobre al-Aziz en tractar que s'unira al cristianisme, va ser el que acabe en l'assassinat de tots dos per ordre del califa de Damasc. El qual envia a Sevilla a 5 oficials per a donar-los mort.

BIBLIOGRAFIA

FERRER VALERO, S. Visigots: el paper de la dona. La misteriosa reina Baddo. Revista de historia, Nº. 195. 2018, pp. 46-53.

FUENTE, M. J. "¿Reina la reina? Dones en la cúspide del poder en els regnes hispànics de l'edat mitjana (segles VI-XIII)". Universitat Carlos III de Madrid. Espai, Temps y Forma 59 Sèrie III, H. Medieval, t. 16. 2003.

GARCÍA ZUECO, E. *Una aproximació a la figura de la Reina visigoda II*. Memorana, 1998.

JUAN E., PASTOR, I. "El jaciment d'època visigoda de Pla de Nadal". *Arxiu de Prehistoria Levantina*, vol XIX, tomo III, València 1989, 357-373.

JUAN E, LERMA J.V. PASTOR I. "Pla de Nadal: Una villa nobiliària d'època visigoda". *Revista d'Arqueologia* 131, Madrid, març 1992, 22-31.